

L'imatge un llenguatge desconegut. Introducció

Silvestre Ramon
Cati Teixidó
Edelmir Sancho
Joan Mayné

En les relacions humanes s'utilitzen diversos sistemes de signes per tal d'establir una comunicació. El llenguatge parlat n'és un, potser el més usual, de fet però, n'emprem molts d'altres tanmateix més desapercebuts: el gest (amorós, fraternal, imperatiu, sensual, religiós...), el sonor (musical, parlat...), el tàctil, l'olfactiu, etc...

Cadascun dels signes d'un sistema té un significat convencional (convingut). Per tal que s'estableixi una comunicació real cal doncs que el significat sigui convingut (acordat) tant per la persona que transmet el missatge —emissor— com per qui el rep —receptor—. Això vol dir que aquell signe que utilitzaran per determinar una cosa haurà de ser interpretat d'igual manera per l'emissor que pel receptor. Fig. 1.

Pot ser però que l'emissor conegui o no els receptors, per exemple: en una conversa hom té al davant el receptor i/o l'emissor; no obstant això pot donar-se el cas de no tenir-lo al davant, per exemple: en el llenguatge escrit (una novel·la, un article

periodístic...), en el llenguatge audiovisual —combinació del llenguatge visual i auditiu— (una pel·lícula, una emissió de TV...). Cal en aquests darrers casos afegir una nova particularitat: els medis tècnics que intervenen en aquests processos, els quals poden transformar i condicionar la comunicació —el missatge— inicial. Figs. 2 i 3.

Dins d'aquests sistemes de signes o llenguatges n'hi ha un de molt valuós: el de la imatge, el qual ha adquirit un nivell d'importància gran en el món actual (cinema, televisió, publicitat, còmics, diaris i revistes, fotonovelles, fotografia, etc...), convertint-se en el llenguatge amb més quantitat de receptors, utilitzat pràcticament per tots els mass-media (mitjans de comunicació de masses) més importants. D'aquí ve que en el nostre avui i en successius capítols el nostre interès, tot intentant esbrinar com es produeix aquesta comunicació a través de la imatge.

Diuen que una imatge val més que mil paraules. Aquesta afirmació d'arrel popular amaga el convenciment que les paraules són emprades molt sovint per distorsionar la veritat, per transformar-la al servei d'una idea o en benefici particular. Parallelament hi ha la creença que en la imatge allò que veiem, que se'ns mostra, és real, veritat, objectiu, i pràcticament impossible de distorsionar. Fig. 4.

Constantment estem sotmesos a un bombardeig publicitari, a una comunicació tècnica, a una trans-informació inadvertida que van molt més enllà de la pura informació. Exemple: en la TV, una notícia sobre sindicats, si és llegida en un to greu de veu, i a més s'hi afegeix un fons sonor dramàtic, el resultat és el d'una notícia greu i dramàtica sobre sindicats; la qual cosa va molt més enllà que el llegir simplement una notícia igual que una altra. Precisament en el to de veu, la rapidesa de lectura, el fons sonor, etc... hi ha quelcom més que el fet d'informar.

A tall d'exemple i en la premsa escrita diària recent podem contemplar el tractament que donen a la notícia de les declaracions sobre l'Estatut de la Moncloa que féu el president Tarradellas en la seva visita a Girona el propassat 8 de setembre. L'AVUI, El Correo Catalán i El Periódico situen la notícia a primera plana, en lloc preferent i amb grans titulars. La Vanguardia i El Diario de Barcelona com a notícies en primera plana però de segon ordre (vegeu titulars i extensió) situant com a notícies de primer ordre les estatals. Mundo Diario ignora la notícia tant a primera plana com en tot l'interior, però en canvi situa en primera plana la notícia de les declaracions del «Guti» que proposa per a la presidència de la Generalitat en Josep Benet. Podríem analitzar la mida dels titulars, les paraules escollides per a aquests, les fotos de primera plana, etc... A partir d'aquí ens sorgeix la següent pregunta: si la font de la notícia ha estat la mateixa per a tots els casos, a què responen els tractaments diversos que en fan cadascun dels diaris?

Intentarem d'anar esbrinant la resposta en successius articles.

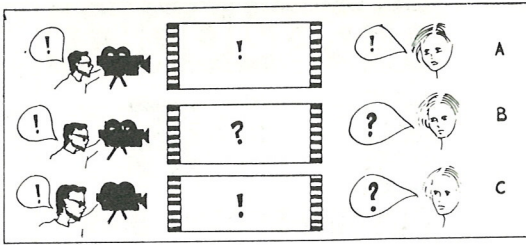

FIG. 1 — El personatge de l'esquerra —emissor— té una idea (i) que l'expressa en un cel·luloide (signe). El personatge de la dreta és el receptor. En aquesta comunicació poden succeir tres coses: en el cas A, l'emissor ha expressat el signe correctament i el receptor l'ha llegit correctament; en el cas B, l'emissor ha expressat de forma equívoca la seva idea (ha expressat malament el signe) i el receptor ha llegit correctament aquest signe; i en el cas C, l'emissor ha expressat correctament el signe però el receptor l'ha llegit incorrectament. Només en el cas A ha existit una comunicació exacta.

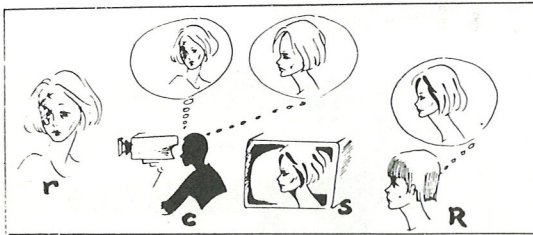

FIG. 2 — **r** és la cosa real
C és el comunicant o emissor
S és el signe (signe tècnic, en aquest cas)
R és el receptor
 El comunicant que veu la realitat, l'expressa per mitjà d'un signe tècnic i d'una determinada manera. El receptor del missatge (R) mai no arribarà a conèixer la realitat a partir del signe (informació) que li ha proporcionat C.

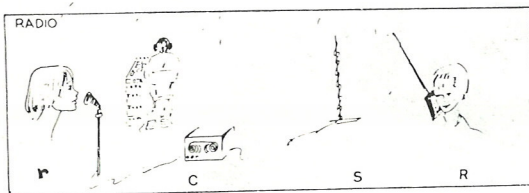

FIG. 3 — En el cas del medi ràdio hi

intervenien també tot un conjunt de medis tècnics, a més de personal manipulador, que poden transformar la realitat. Per exemple: una veu pot transformar-se en més aguda, greu, lenta, ràpida, tartamuda, pausada, inquieta; s'hi poden incorporar músiques, sons, sorolls, etc... que poden no donar la idea de com és en realitat.

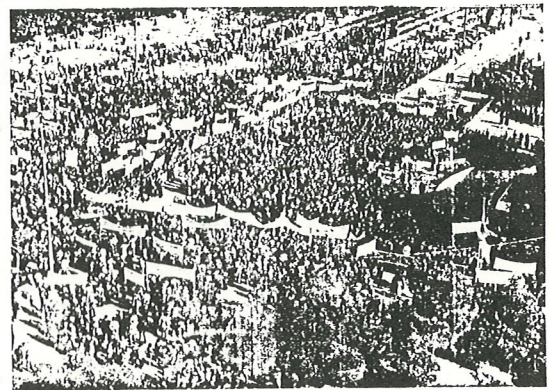
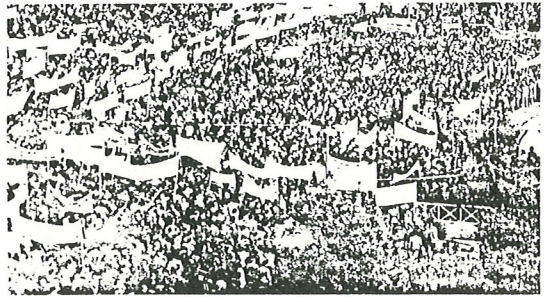

FIG. 4 — A la 2.ª foto es representa una certa aglomeració de persones —prescindim expressament dels peus de foto—, no excessiva, davant un monument barceloní. En la 1.ª foto, al retaliar les clapes buides, es presenta la gentada com a immensa, fins el punt de que desborda les possibilitats d'enquadrar-ho en una imatge. Totes dues fotos es refereixen al mateix esdeveniment. Encara que no es tracta d'una mateixa foto, són quasi iguals, i podrien fins i tot ser producte del mateix fotògraf. Però el missatge d'una i altra són ben diferents: en la 2.ª la concentració de gent no és excessiva mentre que en la 1.ª la sensació és de que la concurrència no pot ser més gran...

AVUI

domingo, 8 de setembre del 1979

Tarradellas a Girona La Generalitat de l'Estatut, elna que caldrà aprofitar

La Generalitat de Catalunya ha arribat a Girona a les 10.30 hores del matí i ha estat rebuda amb un gran aplaudiment pels gironins. El Governador de la Generalitat, Josep Tarradellas, ha declarat que el seu objectiu és aconseguir que el poble de Catalunya s'apropiï de l'Estatut de 1979.

Extraordinari de l'11 de Setembre

AVUI

Onda de Setembre Ahir comencaren els actes de la Diada

El Governador de la Generalitat, Josep Tarradellas, ha declarat que el seu objectiu és aconseguir que el poble de Catalunya s'apropiï de l'Estatut de 1979.

Premi «Català de Barcelona» «Ara i punt dia», guanyador

El premi «Català de Barcelona» ha estat guanyat per «Ara i punt dia», una obra de Josep Pla.

After Violà Bu Les graves de policia no s'aboliran

El Governador de la Generalitat, Josep Tarradellas, ha declarat que el seu objectiu és aconseguir que el poble de Catalunya s'apropiï de l'Estatut de 1979.

EL PERIÓDICO de CATALUNYA

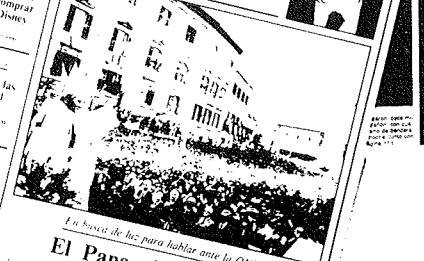
28 pàgines - 1979 - 9 de setembre

Tarradellas pone "peros" al Estatut '79

Por primera vez opina en público sobre el Estatut de 1979. Tarradellas ha declarado que el seu objectiu és aconseguir que el poble de Catalunya s'apropiï de l'Estatut de 1979.

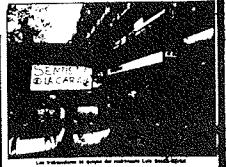
EL CORREO CATALAN

A Tarradellas le sobran las diputaciones y gobernadores

El Papa visita En busca de luz para hablar ante la ONU

El Papa ha visitado Ginebra en busca de luz para hablar ante la ONU.

El Drupatore del paseo de Gracia está en las últimas

Asfixiado por deudas, el martes va a subastar el inmueble.

LA VANGUARDIA

Proyecto de Ley orgánica sobre Seguridad Ciudadana

El Gobierno ha presentado un proyecto de Ley orgánica sobre Seguridad Ciudadana.

Competencias transferidas a la Generalitat

El Consejo de Ministros ha acordado transferir competencias a la Generalitat.

Los tres chifas whanenses se entregaron a las autoridades en Teherán

Los tres chifas whanenses se entregaron a las autoridades en Teherán.

Los jets Hacienda de Barcelona

Los jets de Hacienda de Barcelona.

mundodiario

Subida del transporte: vía libre

El billete de Metro costará 10 pesetas y el de autobús 15% (25% de aumento).

Ante el conculado argentino en Barcelona

Ante el conculado argentino en Barcelona.

Antoni Gutiérrez propone a Benet

Antoni Gutiérrez propone a Benet.

DIARIO DE BARCELONA

Areizza: No he mantenido contactos con ETA-militar

Areizza: No he mantenido contactos con ETA-militar.

La Habana: Termina y larga con

La Habana: Termina y larga con.

La Liga

La Liga.

El Español acabó golando al Almería

El Español acabó golando al Almería.

Sentada contra Videla

Sentada contra Videla.

Tensión final entre radicales y moderados

Tensión final entre radicales y moderados.

El Papa visitó el santuario de Loreto

El Papa visitó el santuario de Loreto.